

เครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย

: ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง

Transnational Human Trafficking Network in Thailand: Thailand is the destination country

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รูปแบบเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย ภายใต้บริบทประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางการสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติคนลาว ที่อยู่ในระบบช่วยเหลือในหน่วยงานของรัฐไทย จำนวน 8 คน และนักค้ามนุษย์ข้ามชาติที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำ จำนวน 6 คน รวมทั้งใช้เทคนิคการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่ต่อต้านการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย จำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกข้อมูล จัดกลุ่มข้อมูล และสังเคราะห์แบบแผนความสัมพันธ์ ร่วมกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ UCINET Demo Version ด้วยการวิเคราะห์แก่นสาร ความหมาย และความสัมพันธ์ จนได้ข้อสรุป

ผลการศึกษาพบว่า เครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย ภายใต้บริบทประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง มีรูปแบบเป็นเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติที่มุ่งหวังผลประโยชน์โดยมิชอบจากผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อ ในลักษณะเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อที่เข้าประเทศไทยโดยถูกกฎหมายและเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อคนลาวในด้านแรงงานเข้าประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วย นายหน้าค้ามนุษย์ข้ามชาติในถิ่นเดิมในเครือข่ายย่อยในประเทศต้นทาง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับเหยื่อคนลาวในเชิงเครือญาติหรือวัฒนธรรม ในลักษณะที่เป็นญาติพี่น้อง หรือเป็นคนหมู่บ้านเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ส่วนนักค้ามนุษย์ข้ามชาติที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ของแต่ละเครือข่ายย่อย มักได้รับช่วงความสัมพันธ์กับเหยื่อต่อจากนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิม ส่วนนักค้ามนุษย์ข้ามชาติอื่นส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ย้ายถิ่นที่ตก

เป็นเหยื่อ ต้องผ่านนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมหรือนักค้ามนุษย์ที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ของแต่ละเครือข่ายย่อย นักค้ามนุษย์ข้ามชาติในเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในเครือข่ายย่อยในเชิงสถานภาพและบทบาท ในลักษณะต่างคนต่างดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อแลกกับค่าจ้าง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับนักค้ามนุษย์ข้ามชาติที่อยู่ต่างเครือข่ายย่อย ต้องผ่านนักค้ามนุษย์ที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ของแต่ละเครือข่ายย่อย นักค้ามนุษย์ข้ามชาติมีการประเมินความไว้วางใจและโอกาสที่ผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อจะคล้อยตามก่อนที่จะชักชวนและหลอกลวง รวมทั้งมีการประเมินความเสี่ยงจากการถูกเจ้าหน้าที่รัฐจับกุมเปรียบเทียบกับจำนวนผลประโยชน์ที่จะได้รับก่อนที่จะร่วมงานกัน

คำสำคัญ : ผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติ เครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติที่มุ่งหวังผลประโยชน์โดยมิชอบจากผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อ และเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติ

Abstract

This article aims to study model of the network among Thai human traffickers: Thailand is destination country. The study has been conducted in qualitative approach by using in-depth interview with 8 of Lao migrants who was victimized and helped in Thai government sector and 6 of human traffickers who have been imprisoned. In addition, semi-structure interview is used with 12 persons who directly relate to the anti-transnational human trafficking in Thailand, data analysis has been done by using the data processing, data categorizing, and the synthetic relationship scheme along with social network analysis by analyzing substances, meanings, and relationships through the UCINET Demo Version Program for conclusion.

The results that found model of the human trafficking network: Thailand is destination country have shown that the aim of the

transnational migrating network was to exploit the benefits of victimized migrants, in the transnational migrating network of legal migrants and illegal Lao labor migrants. The network consisted of local brokers who were sub-networkers in their home countries. They related to Laos victims in their kinship or culture as their relatives or neighbors. Next, international traffickers, who were the main hub for each sub-network, would continue the relationships after the local brokers. However, they did not usually have prior relationships with the victims. Therefore, they were assisted by local workers or those who worked as a main hub. The traffickers' roles in the trans-national human trafficking sub-network would focus on social conditions and positions. Each would work on his/her own job in order to get money in return. They did not have connections with other sub-network traffickers. They could only make contact through their hub. Human traffickers made their own evaluations of trustworthiness. They would take opportunities to check and see if the migrants had or had not been successfully deceived before the trafficking. They also had to perform risk assessments between either garnering the benefits from cooperation or being arrested by the government.

Key Words : Transnational human trafficking network, the victimized migrants who were abused by the traffickers and transnational migrating network was to exploit the benefits of victimized migrants.

บทนำ

การย้ายถิ่นข้ามชาติของแรงงาน เป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้แรงงานย้ายถิ่นเข้าไปเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ที่ทำให้สถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทยมีความรุนแรง จนรัฐบาลไทยได้ออกกฎหมายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 มาบังคับใช้ต่อต้านการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย แต่สถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย โดยเฉพาะในฐานะที่ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทางยังรุนแรงและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น และมีการขยายตัวของปัญหารวมทั้งพัฒนารูปแบบของการดำเนินกิจกรรมโดยการจัดตั้งกันเป็นองค์กรอาชญากรรมและมีเครือข่ายโยงใยกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จาก รายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2558 (Trafficking in Persons Report) ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ที่จัดกลุ่มให้ประเทศไทยอยู่ในบัญชีกลุ่มที่ 3 (Tier 3)(ประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายสหรัฐอเมริกา และไม่มี ความพยายามแก้ไข ปัญหา) เป็นปีที่ 2 ติดต่อกัน เพราะเห็นว่า ประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง ปลายทาง และทางผ่านสำหรับการค้าผู้ขาย ผู้หญิงและเด็กเพื่อการบังคับใช้แรงงานและการบังคับค้าประเวณี ในประเทศไทยมีแรงงานอพยพประมาณสามถึงสี่ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ พม่า ลาว และเขมร และเชื่อว่ามีแรงงานอพยพบางส่วนตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ในประเทศไทย ถูกบังคับ ชูเชื้อหรือล่อลวงมาเพื่อการแสวงประโยชน์บังคับใช้แรงงานหรือในธุรกิจทางเพศ และรัฐบาลไทยไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำอย่างเต็มที่ในการจัดปัญหาการค้ามนุษย์ อีกทั้ง ไม่ได้ดำเนินการความพยายามอย่างมีนัยสำคัญในการปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำ แม้จะนำพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มาบังคับใช้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2551 โดยเพิ่มบทลงโทษนักค้ามนุษย์และให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่พบเห็นเหตุการณ์ค้ามนุษย์และแจ้งข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่การแก้ปัญหาการค้ามนุษย์และการบังคับค้าประเวณี ยังไม่มีความคืบหน้าเพียงพอ จึงทำให้สถานการณ์การค้ามนุษย์ข้ามชาติยังรุนแรงอยู่ (จาก <http://thai.bangkok.usembassy.gov/tipthaireport15-t.html> ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2553) นอกจากนี้ สถานการณ์การค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทยจะมีความรุนแรงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแล้ว รูปแบบการดำเนินกิจกรรมยังถูกปรับเปลี่ยนเป็นการดำเนินกิจกรรมในลักษณะ

ขององค์กรอาชญากรรมและมีเครือข่ายโยงใยกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการติดต่อสื่อสารและบริหารงาน (ค้ำมนุษย์ข้ามชาติ) สร้างความยากลำบากในการทำงานของกลไกต่างๆที่รัฐสร้างขึ้น ประกอบกับการศึกษาที่ผ่านมาักศึกษาจากแรงงานที่ย้ายถิ่นข้ามชาติ แต่การศึกษาจากเหยื่อการค้ามนุษย์ยังไม่ชัดเจนนัก จึงอาจทำให้องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย ที่ดำเนินงานในลักษณะที่เป็นเครือข่าย ในการแก้ปัญหาจำกัด

ดังนั้นในบทความเรื่องนี้จึงมุ่งทำความเข้าใจปรากฏการณ์เครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย ฐานะประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง เพื่อที่จะสะท้อนภาพของเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย โดยศึกษาจากเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติชาวลาว และนักค้ามนุษย์ข้ามชาติ ที่อยู่ในปรากฏการณ์โดยตรงรวมทั้งศึกษาจากบุคลากรที่มีหน้าที่ต่อต้านการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ที่เป็นผู้ที่สัมผัสและมีประสบการณ์กับปรากฏการณ์ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บทความนี้ใช้การวิเคราะห์สาเหตุและการตัดสินใจย้ายถิ่น ในเชิงระบบการย้ายถิ่น ผ่านเครือข่ายทางสังคม ตามแนวคิดของนักสังคมวิทยา (Castles, & Miller, 1993; De Jong, & Fawcett, 1981) ที่ก่อให้เกิดความคาดหวังในด้านต่าง ๆ และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นของผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติคนลาวที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทยจากการถูกนักค้ามนุษย์ข้ามชาติในเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติกระทำในลักษณะต่างๆ ทั้งการจัดหา การซื้อ การขาย การจำหน่าย การขนส่ง (การพามาจาก) การส่งต่อ (การส่งไปยังที่ใด) การหน่วงเหนี่ยวกักขัง การจัดให้อยู่อาศัย หรือการรับไว้ซึ่งบุคคลใด และถูกควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ รวมทั้งถูกแสวงหาประโยชน์ในลักษณะต่างๆ ตามกรอบพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก เพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime) (United Nations, 2000) และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 รวมทั้งให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมตามแนวคิดวิธีการศึกษาเครือข่าย

ข่ายทางสังคมของ Boissevain (1973; 1974) เป็นแนวคิดหลัก เนื่องจากเป็นแนวคิดที่มีวิธีการในการศึกษารูปแบบเครือข่ายทางสังคมในประเด็นต่างๆ ในกระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ได้อย่างครอบคลุม โดยเฉพาะวิธีการกำหนดผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติเป็นจุดศูนย์กลางในการศึกษา เนื่องจากการตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติของผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติเป็นวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในกระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติ โดยอาศัยระยะห่างทางสังคมระหว่างผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติเป็นเกณฑ์ในการแบ่งหรือกำหนดขอบเขตของเครือข่าย ทำให้สามารถแบ่งประเภทผู้ที่มีความสัมพันธ์กับผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ได้ชัดเจน ส่วนแนวคิดอื่นช่วยเสริมในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายทางสังคม ในกระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติ อันประกอบไปด้วย รูปแบบเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติ และรูปแบบเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ในประเด็นที่เกี่ยวกับ ลักษณะขององค์ประกอบ ลักษณะของความสัมพันธ์ทางสังคม ลักษณะของโครงสร้างความสัมพันธ์ ลักษณะกระบวนการเครือข่าย และลักษณะผลงานของเครือข่ายทางสังคม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการค้ามนุษย์ข้ามชาติ และทำให้กระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทยบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย ภายใต้บริบทที่ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีหน่วยในการวิเคราะห์เป็นปัจเจกบุคคล ผู้ให้ข้อมูลมี 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย 1) ผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติคนลาว ที่อยู่ในระบบช่วยเหลือในหน่วยงานของรัฐไทย ซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ข้ามชาติที่ถูกช่วยเหลือเข้ามาอยู่ตามบ้านพัก/สถานสงเคราะห์ในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวม 3 แห่ง ได้แก่ บ้านพักเกร็ดตระการ บ้านชายปทุมธานี และบ้านนารีสวัสดิ์ และถูกช่วยเหลืออยู่ในกองบังคับการกระทำผิดต่อเด็ก เยาวชน และสตรี ในสังกัดสำนักงานตำรวจ

แห่งชาติ ในห้วงเวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ยินดีจะให้ข้อมูลในเชิงลึก ในการวิจัยนี้ใช้ผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติคนลาวเป็นผู้ให้ข้อมูล เนื่องจากจำนวนผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติคนลาวในประเทศไทยมีจำนวนที่สูงมากกว่าผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อคนต่างชาติอื่น ดังจะเห็นได้จาก รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย ประจำปี 2557 ของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2558) ที่พบว่า จากสถิติการดำเนินคดีในปี 2557 มีผู้เสียหายในคดีค้ามนุษย์ รวม 595 คน เป็นคนไทย 274 คน และคนต่างชาติ 321 คน (คนลาว 108 คน คนเมียนมา 83 คน คนกัมพูชา 29 คน และสัญชาติอื่น 101) อนึ่ง ผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลได้ผ่านการประเมินจากนักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาว่าสามารถให้ข้อมูลได้ จำนวน 8 คน ซึ่งจำแนกเป็นเหยื่อในคดีทางเพศ 3 คน (เพศหญิง) และในคดีทางแรงงาน 5 คน (เพศชาย 2 คน และเพศหญิง 3 คน) และ 2) นักค้ามนุษย์ข้ามชาติ ที่ถูกกล่าวหาหรือถูกศาลพิพากษาตัดสินว่ากระทำความผิดในคดีที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำ 3 แห่ง ได้แก่ เรือนจำกลางคลองเปรม เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และทัณฑสถานหญิงกลาง ในห้วงเวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ยินดีจะให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน 6 คน ซึ่งจำแนกออกเป็นผู้ที่ถูกกล่าวหาในคดีทางเพศ 3 คน (เพศชาย 1 คน และเพศหญิง 2 คน) และผู้ที่ถูกกล่าวหาในคดีทางแรงงาน 3 คน (เพศชาย 1 คน และเพศหญิง 2 คน) กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ซึ่งเป็นบุคลากรของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย จำนวน 12 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดต่อเด็ก เยาวชน และสตรี 3 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง 2 คน เจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 4 คน เจ้าหน้าที่กองคุ้มครองผลประโยชน์ของแรงงานไทยในต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ 2 คน และบุคลากรขององค์กรเอกชนจากมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยอีก 1 คน

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แนวทางสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติ และนักค้ามนุษย์ข้ามชาติ ตามแนวทางสัมภาษณ์ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ตามลำดับ

ในประเด็นหลักคือ รูปแบบเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในกระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย ภายใต้บริบทที่ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง ซึ่งประกอบด้วยประเด็นลักษณะขององค์ประกอบ ลักษณะของความสัมพันธ์ทางสังคม ลักษณะของโครงสร้างความสัมพันธ์ ลักษณะกระบวนการเครือข่าย และลักษณะผลงานของเครือข่ายทางสังคม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการค้ามนุษย์ข้ามชาติ และทำให้กระบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย อนึ่ง เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นกลุ่มเฉพาะจึงใช้การสัมภาษณ์ต่อเนื่องถึงสามครั้งต่อรายจึงได้ข้อมูลครบถ้วนและได้ใช้การตรวจสอบข้อมูลโดยการนำโน้ตสนามที่เขียนขึ้นจากการสัมภาษณ์แต่ละครั้งไปอ่านให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักฟัง เพื่อเปิดโอกาสให้ตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรง และยังได้ยกคำพูดโดยตรงจากผู้ให้ข้อมูลในบางประเด็นที่สำคัญไว้ในผลการวิจัย (Maxwell, 1992; 1996) ส่วนการสัมภาษณ์บุคคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการต่อต้านการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ตามแนวทางสัมภาษณ์ชุดที่ 3 ในประเด็นหลัก รูปแบบเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติที่สำคัญในประเทศไทย ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูลและหลังเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลตามเทคนิคสามเส้า ด้วยวิธีการตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนเดียวกัน โดยใช้แนวทางสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างแต่ต่างเวลา และตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลที่มาจากหลายกลุ่ม (McMillan and Wergin, 2002; Patton, 1990; Denzin, 1970) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล กระทำโดยการจำแนกข้อมูลจัดกลุ่มข้อมูล และสังเคราะห์แบบแผนความสัมพันธ์ (Bogdan & Biklen, 2003; McMillan & Schumacher, 1997) ร่วมกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ UCINET Demo Version ด้วยการวิเคราะห์แก่นสาร ความหมาย และความสัมพันธ์ จนได้ข้อสรุป

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ในรายงานสรุปและอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะเรียกผู้ย้ายถิ่นที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ข้ามชาติคนลาวที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยว่า เหยื่อ ส่วนนักค้ามนุษย์ข้ามชาติที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยจะเรียกว่า นักค้า รวมทั้งเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติ

ในประเทศไทย ภายใต้บริบทที่ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง จะเรียกว่า เครือข่าย การค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย มีรูปแบบ เป็นเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติที่มุ่งหวังผลประโยชน์โดยมิชอบจากเหยื่อ (มุ่งหวังค่า ตอบแทนจากเหยื่อและ/หรือจากค่าหัวที่จะได้จากนายจ้างอย่างไม่เป็นธรรม และโดย ผิดกฎหมาย) ในลักษณะเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อที่เข้าประเทศไทยโดย ถูกกฎหมายและเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อในด้านแรงงานที่เข้าประเทศไทย โดยผิดกฎหมาย ซึ่งแต่ละเครือข่ายประกอบด้วยเครือข่ายย่อยหลายเครือข่ายที่มีการ ดำเนินงานทั้งในประเทศต้นทาง ระหว่างเดินทางเข้าประเทศไทย (พื้นที่ชายแดน) และ ในประเทศไทย ที่เชื่อมโยงถึงกัน โดยผ่านนักค้าที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ในแต่ละ เครือข่ายย่อย แตกต่างกันไป ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

เครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อที่เข้าประเทศไทยโดยถูกกฎหมาย

องค์ประกอบ 1) เครือข่ายย่อยในประเทศต้นทาง ประกอบด้วย (1) นายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิม พบว่า เหยื่อส่วนใหญ่ออกจากถิ่นเดิมในประเทศต้นทาง (จุด เริ่มต้นของการย้ายถิ่น) จากการถูกชักชวนและหลอกลวงให้ย้ายถิ่นข้ามชาติไปทำงาน ประเทศไทยโดยนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมที่เป็นสมาชิกเครือข่ายทางสังคม เป็นญาติ พี่น้องคนลาวที่ใกล้ชิดกัน ทั้งที่พำนักในประเทศต้นทางและในประเทศไทย สามารถ เดินทางเข้าออกประเทศไทยได้และเข้าถึงนายจ้างในประเทศไทยได้โดยตรง นายหน้า ค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมมีบทบาทสำคัญในการนำเหยื่อออกจากถิ่นเดิมในประเทศต้นทาง จัดให้เหยื่อพำนักชั่วคราวในประเทศต้นทาง นำพาเหยื่อออกจากประเทศต้นทางเข้า ประเทศไทย และนำเหยื่อส่งขายให้นายจ้าง แต่มักมีนักค้าอื่นร่วมดำเนินงานกับนาย หน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิม แต่มีเหยื่อในด้านแรงงานบางส่วนถูกนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่น เดิมขายต่อให้นายหน้าค้ามนุษย์ในประเทศไทย และมีเหยื่อในด้านแรงงานบางส่วนเดิน ทางเข้าประเทศไทยด้วยตนเองเพื่อหางานทำแต่ถูกนายหน้าค้ามนุษย์ในประเทศไทยที่ ประกอบอาชีพตามช่องทางเข้าประเทศไทย (จุดผ่านแดน) ที่รู้จักหรือเข้าถึงนายจ้างได้ ชักชวนและหลอกลวงไปทำงานกับนายจ้าง (2) นักค้าผู้ดำเนินเอกสารเดินทางให้แก่เหยื่อ พบว่า เหยื่อส่วนใหญ่ถูกนักค้าอื่นที่ทราบว่าจ้างจากนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมดำเนิน เอกสารเดินทางให้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเอกสารปลอมหรือเอกสารที่มีระยะเวลาพำนักใน

ประเทศปลายทางจำกัด ทำให้เหยื่อมีสถานภาพผิดกฎหมายในประเทศปลายทางภายหลัง นักค้าผู้ค้าเงินเอกสารเดินทางให้แก่เหยื่อ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินเอกสารเดินทางหรือเอกสารทำงานไปประเทศไทยหรือต่างประเทศอื่น ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอนุญาตและวิธีการดำเนินเอกสารเป็นอย่างดี และสามารถเข้าถึงหรือประสานงาน (ให้สินบน) กับเจ้าหน้าที่รัฐประเทศต้นทางได้ แต่มีเหยื่อบางส่วนถูกนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมดำเนินเอกสารเดินทางให้ และ (3) เจ้าหน้าที่รัฐของประเทศต้นทาง พบว่ามีเจ้าหน้าที่รัฐของประเทศต้นทางบางส่วน ที่มีหน้าที่ในการออก/อนุญาตเอกสารเดินทางหรือเอกสารทำงาน และการตรวจสอบการเดินทางของเหยื่อ ที่รับสินบนจากนักค้า แลกกับการช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางของเหยื่อ และเพื่อให้ นักค้าได้แสวงหาประโยชน์จากเหยื่อ และ 2) เครือข่ายย่อยในประเทศไทย พบว่า เหยื่อส่วนใหญ่ถูกนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมขายให้นายจ้าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนไทย แต่มี นายจ้างที่แสวงหาประโยชน์จากเหยื่อในด้านเพศบางส่วน เป็นคนของประเทศต้นทาง ที่แต่งงานกับคนไทย และมีนายจ้างบางส่วนที่ผันตนเองมาจากเหยื่อ ระหว่างเหยื่อทำงานและพำนักในประเทศไทย เหยื่อส่วนใหญ่ถูกควบคุมโดยนักค้าอื่นที่เป็นลูกจ้างของ นายจ้าง แต่มีเหยื่อในด้านเพศบางส่วนถูกควบคุมโดยผู้ที่ทำงานร่วมกันกับเหยื่อ ซึ่งมัก เป็นคนประเทศต้นทางเช่นเดียวกับเหยื่อ แต่ทำงานกับนายจ้างมานานจนนายจ้างไว้วางใจ หรือมีความสัมพันธ์เชิงเครือญาติกับนายจ้างหรือลูกจ้างของนายจ้าง ส่วนเหยื่อที่ทำงาน เป็นคนรับใช้ในบ้านมักถูกนายจ้างและสมาชิกครอบครัวของนายจ้างควบคุมให้ทำงาน และพำนักในประเทศไทยด้วยตนเอง และมีเหยื่อบางส่วนถูกนักค้าที่ได้รับมอบหมายจาก นายจ้างหรือนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมให้ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เช่น หักเงินค่าจ้าง ของเหยื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้นายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิม บริการส่งเงินของ เหยื่อกลับถิ่นเดิมในประเทศต้นทาง ดำเนินการเกี่ยวกับสถานภาพที่ถูกกฎหมายเป็นการ ถาวรในประเทศไทย ติดต่อประสานงานเจ้าหน้าที่รัฐของไทยหากถูกจับกุมดำเนินคดี หรือนำพากลับถิ่นเดิมในประเทศต้นทางเมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยว และยังพบว่า มีเจ้าหน้าที่ รัฐของประเทศไทยบางส่วน ที่มีหน้าที่ในการควบคุมแรงงานต่างชาติต่างชาติในพื้นที่ ที่นายจ้างจัดให้เหยื่อทำงาน รับสินบนจากนักค้า แลกกับการช่วยอำนวยความสะดวก ให้นักค้าได้แสวงหาประโยชน์จากการทำงานของเหยื่อ

ความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า เหลือส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับนักค้าที่เป็น นายหน้าค้ำมนุษย์ในถิ่นเดิมในเชิงเครือข่ายหรือวัฒนธรรม ในลักษณะที่เป็นสมาชิก เครือข่ายทางสังคมที่ใกล้ชิดกับเหลือ เป็นญาติพี่น้องกับเหลือ แต่มีนายหน้าค้ำมนุษย์ ในถิ่นเดิมบางส่วนเป็นสมาชิกเครือข่ายทางสังคมที่ไม่ใกล้ชิดกับเหลือ เป็นคนลาว ที่อยู่หมู่บ้านใกล้เคียงกันกับเหลือ ส่วนนักค้าอื่นส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับเหลือ มาก่อน และมักจะสัมพันธ์กับเหลือโดยผ่านนายหน้าค้ำมนุษย์ในถิ่นเดิมหรือนายจ้างที่ ได้รับช่วงความสัมพันธ์กับเหลือต่อจากนายหน้าค้ำมนุษย์ในถิ่นเดิม ส่วนนักค้าในเครือ ข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติมักมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในแต่ละเครือข่ายย่อยในเชิง สถานภาพและบทบาท ในลักษณะต่างคนต่างดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายจาก นักค้าที่เป็นศูนย์กลางในแต่ละเครือข่ายย่อยเพื่อแลกกับค่าจ้าง แต่มีนักค้าบางส่วนที่มี ความสัมพันธ์ระหว่างกันในเชิงแลกเปลี่ยน ในลักษณะต่างคนต่างดำเนินงานที่ได้รับว่า จ้างเพื่อแลกกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ (เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินเอกสารเดินทาง ค่าหัวเหลือที่จะได้รับจากนายจ้าง หรือผลประโยชน์ที่นายจ้าง จะได้รับจากการแสวงหาประโยชน์จากเหลือ) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนักค้ากับ เจ้าหน้าที่รัฐประเทศต้นทางและประเทศไทยที่รับสินบน ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ ระหว่างกันในเชิงสถานภาพหรือบทบาท ในลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ รัฐดังกล่าวได้รับผลประโยชน์ (สินบน) จากนักค้า โดยได้อำนวยความสะดวก ละเอียด หลีกเลียง หรือไม่เคร่งครัดการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่ตนมีอยู่หรือได้รับตาม กฎหมาย ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการต่อ ด้านการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทยในด้านการป้องกันและปราบปราม “เจ้าหน้าที่ ตำรวจเรานอกจากไม่มีความชำนาญเฉพาะด้านการค้ามนุษย์แล้วยังไม่มีการประสาน งานเพื่อรวบรวมข้อมูลนักค้าที่เป็นสมาชิกเครือข่ายการค้ามนุษย์ทั้งในประเทศไทยและ ต่างประเทศ ในประเทศไทยเองทั้งตำรวจจากส่วนกลางและในพื้นที่มักแบ่งงานกันทำ เป็นโซนพื้นที่รับผิดชอบ ทำให้ข้อมูลที่ได้นั้นต่างคนต่างเก็บ ต่างกับเครือข่ายนักค้าที่มี การส่งข้อมูลไปให้กันทั่วถึงทุกที่แม้กระทั่งในหมู่บ้าน ส่วนในต่างประเทศก็ไม่สามารถ ประสานและเก็บรวบรวมข้อมูลนายหน้าหรือนายจ้างที่มีพฤติกรรมเป็นนักค้าที่พำนัก อยู่ในต่างประเทศได้ และที่สำคัญที่สุดคือ ผู้หลักผู้ใหญ่ในองค์กรตำรวจเรานะตัวสำคัญ ชอบใช้ตำรวจผู้น้อยไปปรบกวมนผู้ประกอบกรที่มีธุรกิจเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ทั้งด้าน

เพศและแรงงาน ทำให้ผู้ประกอบการพวกนี้เลือกลดต้นทุนด้วยการจ้างแรงงานต่างชาติ ผิดกฎหมาย ซึ่งค่าหัวถูก และไม่ยุ่งยากเรื่องเอกสาร เพราะมีตำรวจท้องถิ่นคอยดูแลสอดส่องและส่งข่าวให้อยู่แล้ว หากมีหน่วยอื่นจะเข้าจับกุม”

(คำให้สัมภาษณ์ของบุคลากรที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในประเทศไทย)

เหยื่อมักถูกนักค้าที่เป็นนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมชักชวนและหลอกลวง โดยการให้ข้อมูลที่ไม่ต้องเกี่ยวกับประเภทงาน จำนวนค่าจ้างที่จะได้รับ และสภาพการทำงานในประเทศไทย ซึ่งการเข้าถึง ชักชวน และหลอกลวงของนักค้านั้น มักจะเข้าไปพบปะพูดคุยถึงบ้านพักของเหยื่อในถิ่นเดิมตามหมู่บ้าน แต่ก่อนที่จะให้ข้อมูล ชักชวนและหลอกลวง นักค้ามักมีการประเมินความไว้วางใจของเหยื่อที่มีต่อตนเองก่อน (Trustworthiness Assessment) และโอกาสที่เหยื่อจะคล้อยตามก่อน โดยอาศัยข้อมูล ภูมิหลังของเหยื่อ การพูดคุยเพื่อหยั่งเชิง โดยการชวนเหยื่อพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปทั้งที่เกี่ยวกับตัวเหยื่อหรือคนรอบตัวเหยื่อก่อน เพื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเหยื่อหรือปัจจัยที่เป็นสาเหตุผลักดันหรือดึงดูด และความต้องการของเหยื่อ รวมทั้งการอ้างความรู้และประสบการณ์ในการช่วยให้ผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นข้ามชาติได้ย้ายถิ่นข้ามชาติและการรับรองความปลอดภัยในการเดินทาง เพื่อให้เหยื่อไว้วางใจ การสร้างบุคลิกที่ดีของทั้งการแต่งกาย พูดจา การเอาอกเอาใจ การแสดงออกถึงการมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี และการรับจะออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือค่าเอกสารเดินทาง (กรณีที่จะนำพาเหยื่อเข้าประเทศไทยโดยถูกกฎหมาย) ให้เหยื่อก่อน เพื่อให้เหยื่อเกิดความเชื่อถือ ประกอบกับการใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์เดิมที่มีอยู่ เพื่อให้แน่ใจในการมีปฏิสัมพันธ์กับเหยื่อก่อนที่จะให้ข้อมูลและชักชวนเหยื่อไปทำงานประเทศไทย ส่วนการร่วมงานกันระหว่างนักค้ามักใช้การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) จากการถูกเจ้าหน้าที่รัฐจับกุม เปรียบเทียบกับจำนวนผลประโยชน์ที่จะได้รับก่อนที่จะตัดสินใจร่วมงานกัน และมักใช้เวลาในการประเมินหากเป็นการดำเนินงานในลักษณะที่ผิดกฎหมาย

โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า นักค้าที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ของแต่ละเครือข่ายย่อยส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับเหยื่อแต่กลับได้รับช่วงความสัมพันธ์กับเหยื่อต่อจากนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิม ส่วนนักค้าอื่นส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับเหยื่อต้องผ่านนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมหรือนักค้าที่เป็น

ศูนย์กลางความสัมพันธ์ของแต่ละเครือข่ายย่อย ส่วนนักค้าในเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติมักมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในแต่ละเครือข่ายย่อย แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับนักค้าที่อยู่ต่างเครือข่ายย่อย ต้องผ่านนักค้าที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ของแต่ละเครือข่ายย่อย นักค้าที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ของแต่ละเครือข่ายย่อยมักอยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่าของความสัมพันธ์กับนักค้าอื่นในเครือข่ายย่อย เป็นผู้กำหนดกรอบในการทำงานให้นักค้าแต่ละคน แต่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักค้าอื่นในเครือข่ายย่อย นักค้าส่วนใหญ่มักใช้ความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญของตนเองในการดำเนินงาน

กระบวนการเครือข่าย พบว่า เครือข่ายการค้าย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อที่เข้าประเทศไทยโดยถูกกฎหมาย เกิดขึ้นจากการมีนักค้าที่เข้าถึงนายจ้างในประเทศไทยได้ ทั้งโดยตรงหรือผ่านบุคคลอื่นและทราบความต้องการของนายจ้าง ประกอบกับมีนักค้าที่เข้าถึงผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นข้ามชาติหรือผู้ที่อยู่ตามสถานที่เสี่ยงในประเทศต้นทางได้ จึงได้เกิดการประสานงานกันและรวมตัวกันจนเกิดเป็นเครือข่ายเกิดขึ้น โดยมีผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเป็นสิ่งล่อให้ร่วมมือกัน ส่วนการขยายเครือข่ายเพื่อหาเหยื่อและสมาชิกนักค้าใหม่ รวมทั้งขยายความสัมพันธ์ทางสังคมไปยังสมาชิกเครือข่ายอื่น นักค้ามักใช้วิธีการแนะนำหรือบอกต่อความต้องการแรงงานหรือผู้บริการต่างชาติราคาถูกของนายจ้างในประเทศไทยและจำนวนผลประโยชน์ที่จะได้รับ ไปยังสมาชิกนักค้าด้วยกันในถิ่นเดิมหรือในหมู่บ้านในประเทศต้นทาง หรือการบอกต่อไปยังผู้ที่เคยย้ายถิ่นข้ามชาติหรือเคยตกเป็นเหยื่อ หรือผู้ที่มีอาชีพสามารถเข้าถึงเหยื่อได้ง่ายหรือตามสถานที่เสี่ยงต่าง ๆ โดยการแสดงให้เห็นถึงจำนวนผลประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อดึงดูดเหยื่อใหม่ให้คล้อยตามและดึงดูดนักค้าใหม่ให้เข้าร่วม

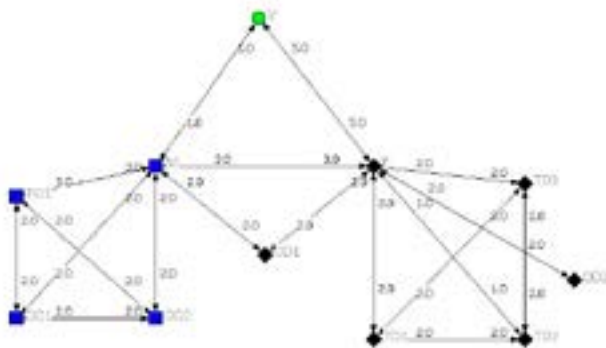
ผลงานของเครือข่าย พบว่า นักค้าในเครือข่ายส่วนใหญ่ต่อรองระหว่างกันในเรื่องของจำนวนผลประโยชน์ที่จะได้รับเปรียบเทียบกับปริมาณงานและระดับความยุ่งยากซับซ้อนในการดำเนินงานที่ตนได้รับมอบหมายหรือว่าจ้างมากกว่าการต่อรองด้านอื่น เช่น การต่อรองเพื่อให้เกิดความไว้วางใจระหว่างกัน หรือการต่อรองเพื่อเพิ่มอำนาจในการตัดสินใจในเครือข่าย ส่วนการต่อรองกับเจ้าหน้าที่รัฐ มักใช้การประสานงานและการให้สินบนที่จะให้มากกว่าการต่อรองในความถูก-ผิดกฎหมาย ส่วนการแบ่งปันผลประโยชน์นักค้าที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ในแต่ละเครือข่ายย่อยเป็นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจในการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยใช้เกณฑ์ปริมาณงานและความยุ่งยากซับซ้อน

ในการดำเนินงานในการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างนักค้า

ซึ่งเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อที่เข้าประเทศไทยโดยถูกกฎหมาย มีรายละเอียดแสดงได้ดังภาพที่ 1

- 1.0 คือ ความสัมพันธ์เชิงเครือญาติหรือวัฒนธรรม
- 2.0 คือ ความสัมพันธ์เชิงสถานภาพหรือบทบาท
- 3.0 คือ ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน
- 5.0 คือ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันมาก่อน แต่ได้รับช่วงความสัมพันธ์

ระหว่างกันต่อจากนักค้าอื่น

ภาพที่ 1 เครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อที่เข้าประเทศไทยโดยถูกกฎหมาย

V คือ เหยื่อคนลาว

BO คือ นายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิม

TO1 คือ นักค้าในเครือข่ายย่อยประเทศต้นทางที่มีบทบาทในการดำเนินเอกสารเดินทางหรือเอกสารทำงานให้แก่เหยื่อ

OO1 คือ เจ้าหน้าที่รัฐประเทศต้นทางที่มีหน้าที่ออกหรืออนุญาตเอกสารเดินทางหรือเอกสารทำงานให้แก่เหยื่อ ที่รับสินบนจากนักค้า

OO2 คือ เจ้าหน้าที่รัฐประเทศต้นทางที่มีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารเดินทางหรือเอกสารทำงานของเหยื่อ (ตรวจคนเข้าเมือง) ที่รับสินบนจากนักค้า

E คือ นายจ้าง

TD1 คือ นักค้าในเครือข่ายย่อยประเทศไทยที่มีบทบาทควบคุมเหยื่อให้ทำงาน

TD2 คือ นักค้าในเครือข่ายย่อยประเทศไทยที่มีบทบาทควบคุมเหยื่อให้พำนักในประเทศปลายทาง

TD3 คือ นักค้าในเครือข่ายย่อยประเทศไทยที่มีบทบาทให้บริการเหยื่อในเรื่องต่าง ๆ ระหว่างเหยื่อทำงานและพำนักในประเทศไทย

OD1 คือ เจ้าหน้าที่รัฐประเทศไทยที่มีบทบาทหน้าที่ตรวจสอบเอกสารเดินทางของเหยื่อที่รับสินบน

OD2 คือ เจ้าหน้าที่รัฐประเทศไทยที่มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมแรงงานต่างชาติที่รับสินบน

เครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อด้านแรงงานที่เข้าประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย

องค์ประกอบ 1) เครือข่ายย่อยในประเทศต้นทาง ประกอบด้วย (1) นายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิม พบว่า เหยื่อส่วนใหญ่ออกจากถิ่นเดิมในประเทศต้นทาง (จุดเริ่มต้นของการย้ายถิ่น) จากการถูกชักชวนและหลอกลวงให้ย้ายถิ่นข้ามชาติไปทำงานประเทศไทยโดยนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมที่เป็นสมาชิกเครือข่ายทางสังคมที่ไม่ใกล้ชิดกับเหยื่อ ในลักษณะเป็นคนในหมู่บ้านเดียวกันกับเหยื่อ ที่รู้จักและเข้าถึงนายหน้าค้ามนุษย์ในพื้นที่ชายแดนได้ เนื่องจากเป็นเพื่อนที่เคยร่วมกันนำพาคนลาวย้ายถิ่นข้ามชาติไปทำงานประเทศไทยแล้วหลายครั้ง และมีนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมบางส่วนเป็นนายหน้าค้ามนุษย์อาชีพคนลาวที่อยู่ต่างหมู่บ้านกัน แต่รู้จักหรือเข้าถึงนายจ้างในประเทศไทยได้ เนื่องจากเคยทำงานกับนายจ้าง นายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมมีบทบาทสำคัญในการนำเหยื่อออกจากถิ่นเดิมในประเทศต้นทาง และขายเหยื่อต่อให้นายหน้าค้ามนุษย์ในพื้นที่ชายแดน แต่มีเหยื่อบางส่วนถูกนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมนำพาเข้าประเทศไทยและขายให้นายจ้างด้วยตนเอง และมีเหยื่อบางส่วนมีนักค้าอื่นที่เป็นญาติของนายหน้าในถิ่นเดิมร่วมชักชวนและหลอกลวงหรือรับรองความปลอดภัยในการเดินทาง

2) เครือข่ายย่อยพื้นที่ชายแดนในประเทศต้นทาง ประกอบด้วย (1) นักค้าที่จัดให้เหยื่อพำนักชั่วคราวในประเทศต้นทาง พบว่า เหยื่อส่วนใหญ่ถูกนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมขายให้นายหน้าค้ามนุษย์พื้นที่ชายแดนในประเทศต้นทาง ซึ่งส่วน

ใหญ่เป็นคนของประเทศต้นทางที่มีบ้านพักหรือประกอบอาชีพตามหมู่บ้านในพื้นที่ชายแดนใกล้กับช่องทางออกจากประเทศต้นทางที่ผิดกฎหมายตามธรรมชาติ ที่รู้จักหรือเข้าถึงนายหน้าค้ามนุษย์ในประเทศไทยหรือนายจ้างได้ และเยื่อมักถูกจัดให้พำนักชั่วคราวก่อนถูกนำออกจากประเทศต้นทาง (มีเยื่อบางส่วนถูกหน่วงเหนี่ยวกักขัง) เพื่อรอเยื่ออื่นมาสมทบ และรอเดินทางในเวลาที่เหมาะสม โดยมีนักค้าค้ายควบคุมอย่างเข้มงวด และ (2) นักค้าผู้นำพาเยื่อเข้าประเทศไทย พบว่า เยื่อส่วนใหญ่ถูกนักค้าอื่นที่ได้รับมอบหมายจากนายหน้าค้ามนุษย์พื้นที่ชายแดนในประเทศต้นทางนำพาเข้าประเทศไทยตามช่องทางตามธรรมชาติ (มีเยื่อบางส่วนถูกนำพาเดินลัดเลาะตามป่าเข้าประเทศไทย) โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่รัฐประเทศต้นทางและประเทศไทย โดยไม่มีการดำเนินเอกสารเดินทาง และมักเป็นเวลากลางคืน ซึ่งนักค้าที่เป็นผู้นำพาส่วนใหญ่มีบ้านพักหรือประกอบอาชีพเกี่ยวกับการขนส่ง การเดินทาง หรือค้าขาย ตามหมู่บ้านในพื้นที่ชายแดนของประเทศต้นทางและประเทศไทย ที่มีความรู้เกี่ยวกับเส้นทางและช่องทางที่ผิดกฎหมายตามธรรมชาติ ที่สามารถหลบเลี่ยงการตรวจตราของเจ้าหน้าที่รัฐประเทศต้นทางและประเทศไทยเป็นอย่างดี

3) เครือข่ายย่อยพื้นที่ชายแดนในประเทศไทย พบว่า เยื่อส่วนใหญ่ถูกนายหน้าค้ามนุษย์พื้นที่ชายแดนในประเทศต้นทางขายต่อให้นายหน้าค้ามนุษย์พื้นที่ชายแดนในประเทศไทย ที่ส่วนใหญ่เป็นคนไทยที่มีบ้านพักหรือประกอบอาชีพตามหมู่บ้านในพื้นที่ชายแดนใกล้ช่องทางเข้าประเทศไทยโดยผิดกฎหมายตามธรรมชาติ ที่รู้จักหรือเข้าถึงนายจ้างได้ และมักถูกนักค้าที่ได้รับมอบหมายจากนายหน้าค้ามนุษย์พื้นที่ชายแดนในประเทศไทยจับตัวเมื่อถึงประเทศไทยตามช่องทางเข้าประเทศไทยที่ผิดกฎหมายตามธรรมชาติและมักเป็นเวลากลางคืน และถูกนำไปพำนักชั่วคราวในประเทศไทยตามหมู่บ้านในพื้นที่ชายแดน ซึ่งมักเป็นบ้านพักสองชั้นและมีรั้วรอบขอบชิดอย่างดี มีนักค้าค้ายควบคุมอย่างเข้มงวด เพื่อรอรวบรวมเยื่อ ติดต่อหางานและนายจ้าง และคัดแยกเยื่อส่งนายจ้างผู้สั่งซื้อเยื่อ (มีเยื่อบางส่วนถูกหน่วงเหนี่ยวกักขัง) ก่อนถูกส่งขายให้นายจ้าง เยื่อส่วนใหญ่ถูกนายหน้าค้ามนุษย์พื้นที่ชายแดนในประเทศไทยหางานให้และขายต่อให้นายจ้าง (มีเยื่อบางส่วนที่ถูกนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมนำส่งขายให้นายจ้างด้วยตนเอง) และมักถูกนักค้าที่ได้รับมอบหมายจากนายหน้าค้ามนุษย์พื้นที่ชายแดนในประเทศไทยนำส่งให้นายจ้างตามสถานที่ทำงาน ซึ่งนักค้าที่นำเยื่อส่งนายจ้างดังกล่าว

ส่วนใหญ่เป็นคนไทยที่มีความรู้เกี่ยวกับเส้นทางการเดินทางที่สามารถหลีกเลี่ยงการถูกตรวจสอบและจุดตรวจ (จุดตรวจชั่วคราวและถาวร) ของเจ้าหน้าที่รัฐของไทยเป็นอย่างดี และยังพบว่า มีเจ้าหน้าที่รัฐของประเทศต้นทางและประเทศไทยบางส่วน ที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติตามพื้นที่ชายแดน รับสินบนจากนักค้า แลกกับการช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางของเหยื่อ และให้นักค้าได้แสวงหาประโยชน์จากเหยื่อ

และ 4) เครือข่ายย่อยในประเทศไทย พบว่า เหยื่อส่วนใหญ่ถูกนายจ้างซื้อไว้ทำงานและแสวงหาประโยชน์ นายจ้างส่วนใหญ่เป็นคนไทยที่มีลักษณะการจ้างให้เหยื่อทำงานและพำนักในสถานที่ถูกปิดกั้นจากบุคคลภายนอก หรือในสถานที่ที่เหยื่อถูกโดดเดี่ยว หรือทำงานและพำนักอยู่ในบริเวณหรือสถานที่เดียวกัน (ทำให้เหยื่อต้องทำงานควบกันหลายประเภท) เช่น คนรับใช้ในบ้าน หรือโรงงานต่าง ๆ เนื่องจากเหยื่อมีสถานภาพที่ผิดกฎหมาย เหยื่อที่ทำงานในโรงงานมักถูกควบคุมโดยนักค้าอื่นที่เป็นลูกจ้างของนายจ้าง และมีเหยื่อบางส่วนถูกควบคุมโดยผู้ที่ทำงานที่เดียวกับเหยื่อ ซึ่งมักเป็นคนประเทศต้นทางเช่นเดียวกับเหยื่อ แต่ทำงานกับนายจ้างมานานจนนายจ้างไว้ใจ ส่วนเหยื่อที่ทำงานเป็นคนรับใช้ในบ้านมักถูกนายจ้างและสมาชิกครอบครัวของนายจ้างควบคุมให้ทำงานและพำนักในประเทศปลายทางด้วยตนเอง และยังพบว่า มีเจ้าหน้าที่รัฐของประเทศไทยบางส่วน ที่มีหน้าที่ในการควบคุมแรงงานต่างชาติ ในพื้นที่ที่นายจ้างจัดให้เหยื่อทำงาน รับสินบนจากนักค้า แลกกับการช่วยอำนวยความสะดวกให้นักค้าได้แสวงหาประโยชน์จากการทำงานของเหยื่อ

ความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า เหยื่อส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับนักค้าที่เป็นนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมในเชิงเครือญาติหรือวัฒนธรรม ในลักษณะที่เป็นสมาชิกเครือข่ายทางสังคมที่ไม่ใกล้ชิดกับเหยื่อ ในลักษณะเป็นคนในหมู่บ้านเดียวกันกับเหยื่อที่รู้จักและเข้าถึงนายหน้าค้ามนุษย์ในพื้นที่ชายแดนได้ และมีเหยื่อบางส่วนมีความสัมพันธ์กับนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมในเชิงอำนาจ ในลักษณะการแลกเปลี่ยนระหว่างค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่ได้จากเหยื่อและค่าหัวเหยื่อที่จะได้จากนายจ้างกับการช่วยเหยื่อให้ย้ายถิ่นข้ามชาติไปทำงานในประเทศไทย แต่เหยื่อมักถูกนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมเอาเปรียบทั้งในเรื่องข้อมูลที่ให้แก่เหยื่อและค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่เรียกคืนจากเหยื่อเกินกว่าที่จ่ายไปจริงเป็นจำนวนที่สูงและไม่เป็นธรรม ส่วนนักค้าอื่นส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับเหยื่อมาก่อนและมักจะสัมพันธ์กับเหยื่อโดยผ่านนายหน้าค้ามนุษย์

ในถิ่นเดิมหรือนักค้าที่ได้รับช่วงความสัมพันธ์กับเหยื่อต่อจากนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิม (นายหน้าค้ามนุษย์ที่ซื้อหรือรับเหยื่อต่อจากนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิม) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างกันของนักค้าที่เป็นศูนย์กลางของแต่ละเครือข่ายย่อยส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันในเชิงแลกเปลี่ยน ในลักษณะการดำเนินงานที่ได้รับว่าจ้างเพื่อแลกกับผลประโยชน์ (ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าหัวเหยื่อที่จะได้รับจากนายจ้าง หรือผลประโยชน์ที่นายจ้างจะได้รับจากการแสวงหาประโยชน์จากเหยื่อ) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนักค้าในเครือข่ายย่อยกับนักค้าที่เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายย่อยแต่ละเครือข่ายพบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในเชิงสถานภาพหรือบทบาท ในลักษณะลูกจ้างกับนายจ้าง ซึ่งนักค้าในแต่ละเครือข่ายย่อยที่เป็นเสมือนลูกจ้างดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายจากนักค้าที่เป็นศูนย์กลางที่เป็นเสมือนนายจ้างเพื่อแลกกับค่าจ้างเป็นรายวันหรือรายเดือน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนักค้าต่าง ๆ ในแต่ละเครือข่ายย่อย พบว่าส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในเชิงสถานภาพหรือบทบาท ในลักษณะที่ต่างคนต่างเป็นผู้ได้รับมอบหมายหรือได้รับว่าจ้างให้ดำเนินงานจากนักค้าที่เป็นศูนย์กลางในเครือข่ายย่อย มีความสัมพันธ์กันเมื่อมีการดำเนินงานระหว่างกันเท่านั้น ส่วนนักค้าต่างเครือข่ายย่อยส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรงต้องผ่านนักค้าที่เป็นศูนย์กลางของแต่ละเครือข่ายย่อย และยังพบว่านักค้ากับเจ้าหน้าที่รัฐประเทศต้นทางและประเทศไทยที่รับสินบนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันในเชิงสถานภาพหรือบทบาท ในลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐดังกล่าวได้รับผลประโยชน์ (สินบน) จากนักค้า โดยได้อำนวยความสะดวก ละเอียด หลีกเลียง หรือไม่เคร่งครัดในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ที่ตนมีอยู่หรือได้รับตามกฎหมาย

และยังพบว่า เหยื่อส่วนใหญ่ถูกนายหน้าค้ามนุษย์พบปะ พูดคุย ส่งข้อมูล และชักชวนเหยื่อเพื่อให้ข้อมูลและชักชวนให้ย้ายถิ่นข้ามชาติไปประเทศไทยถึงบ้านพักในประเทศต้นทาง เพียงครั้งหรือสองครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งใช้เวลาไม่นาน เนื่องจากเหยื่อส่วนใหญ่มีปัจจัยที่เป็นสาเหตุในการผลักดันและดึงดูดสูงอยู่แล้ว

โครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า นักค้าที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ของแต่ละเครือข่ายย่อยส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับเหยื่อแต่กลับได้รับช่วงความสัมพันธ์กับเหยื่อต่อจากนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิม (โดยการขาย) แต่เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นชั่วคราว เนื่องจากเหยื่อส่วนใหญ่มักถูกขายต่อให้นายหน้าค้า

มนุษย์อื่นในทันที ที่มีโอกาส ส่วนนักค้าอื่นส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับเหยื่อ ต้องผ่านนายหน้าค้ำมนุษย์ในถิ่นเดิมหรือนักค้าที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ของแต่ละเครือข่ายย่อย ส่วนนักค้าในเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติมักมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในแต่ละเครือข่ายย่อย แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับนักค้าที่อยู่ต่างเครือข่ายย่อย ต้องผ่านนักค้าที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ของแต่ละเครือข่ายย่อย นักค้าที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ของเครือข่ายย่อยมักอยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่าของความสัมพันธ์กับนักค้าอื่นในเครือข่ายย่อย เป็นผู้กำหนดกรอบในการทำงานให้นักค้าแต่ละคนและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักค้าอื่นในเครือข่ายย่อย

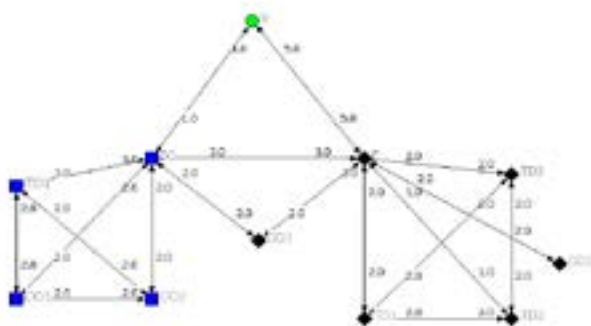
กระบวนการเครือข่าย พบว่า เครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อคนลาวในด้านแรงงานที่เข้าประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย เกิดขึ้นจากความต้องการแรงงานหรือผู้บริการต่างชาติราคาถูกลงของนายจ้างในประเทศไทย และมีนายหน้าค้ำมนุษย์ในถิ่นเดิมหรือนักค้าอื่นในเครือข่ายหรือญาติที่ทราบหรือรู้จักถึงความต้องการดังกล่าวของนายจ้างได้ ประกอบกับในประเทศต้นทางมีผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นข้ามชาติไปทำงานประเทศไทย ที่นักค้าในเครือข่ายสามารถเข้าถึงและชักชวนให้ออกจากถิ่นเดิมได้ จึงได้เกิดการประสานงานกันและมีความสัมพันธ์ทางสังคมกันเกิดขึ้น เพื่อดำเนินกิจกรรมชักชวนเหยื่อออกจากถิ่นเดิม นำเหยื่อเข้าประเทศปลายทาง และจัดให้เหยื่อทำงานและทำงานในประเทศปลายทาง รวมทั้งแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ โดยมีผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินกิจกรรมเป็นสิ่งที่เชื่อมหรือประสานความสัมพันธ์ระหว่างนักค้าในเครือข่าย ส่วนการขยายเครือข่ายเพื่อหาเหยื่อและสมาชิกนักค้าใหม่ รวมทั้งขยายความสัมพันธ์ทางสังคมไปยังสมาชิกเครือข่ายอื่น นักค้ามักใช้วิธีการแนะนำหรือบอกต่อความต้องการแรงงานหรือผู้บริการต่างชาติราคาถูกลงของนายจ้างในประเทศไทยไปยังนายหน้าค้ำมนุษย์ในถิ่นเดิมตามหมู่บ้านโดยตรงหรือผ่านนักค้าอื่นในเครือข่าย โดยการแสดงให้เห็นถึงจำนวนผลประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อดึงดูดเหยื่อใหม่ให้คล้อยตามและดึงดูดนักค้าใหม่ให้เข้าร่วม

ผลงานของเครือข่าย พบว่า นักค้าในเครือข่ายส่วนใหญ่ต่อรองระหว่างกันในเรื่องของจำนวนผลประโยชน์ที่จะได้รับเปรียบเทียบกับความยุ่งยากในการหลบเลี่ยงเจ้าหน้าที่รัฐมากกว่าการต่อรองด้านอื่น เช่น การต่อรองเรื่องปริมาณงาน หรือการต่อรองเรื่องความยุ่งยากซับซ้อนในการดำเนินงาน ส่วนการต่อรองกับเจ้าหน้าที่รัฐ มักใช้

การหลบเลี่ยง หากหลบเลี่ยงไม่ได้จะให้การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐ ส่วนการแบ่งปันผลประโยชน์นักค้าที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์ในแต่ละเครือข่ายย่อยเป็นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจในการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยใช้ระดับความยุ่งยากในการดำเนินงานเพื่อหลบเลี่ยงการถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่รัฐ (ระดับความเสี่ยง) ที่นักค้าแต่ละคนดำเนินงานเป็นเกณฑ์ในการแบ่งปันผลประโยชน์

ซึ่งเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อด้านแรงงานที่เข้าประเทศไทย โดยผิดกฎหมาย มีรายละเอียดแสดงได้ดังภาพที่ 2

- 1.0 คือ ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายหรือวัฒนธรรม
- 2.0 คือ ความสัมพันธ์เชิงสถานภาพหรือบทบาท
- 3.0 คือ ความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน
- 5.0 คือ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันมาก่อน แต่ได้รับช่วงความสัมพันธ์ระหว่างกันต่อจากนักค้าอื่น

ภาพที่ 2 เครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อในด้านแรงงานที่เข้าประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย

- V คือ เหยื่อคนลาวในด้านแรงงาน
- BO คือ นายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิม
- BB คือ นายหน้าค้ามนุษย์พื้นที่ชายแดนในประเทศต้นทาง
- TB1 คือ นักค้าในเครือข่ายพื้นที่ชายแดนในประเทศต้นทางที่มีบทบาท

ควบคุมและจัดให้เหยื่อพำนักชั่วคราวในประเทศต้นทาง

TB2 คือ นักค้าในเครือข่ายพื้นที่ชายแดนในประเทศต้นทางที่มีบทบาทนำพาเหยื่อเข้าประเทศไทย

BD คือ นายหน้าค้ามนุษย์พื้นที่ชายแดนในประเทศไทย

TD4 คือ นักค้าในเครือข่ายย่อยพื้นที่ชายแดนในประเทศไทยที่มีบทบาทควบคุมและจัดให้เหยื่อพำนักชั่วคราวในประเทศไทย

TD5 คือ นักค้าในเครือข่ายย่อยพื้นที่ชายแดนในประเทศไทยที่มีบทบาทนำเหยื่อส่งให้นายจ้าง

TD6 คือ นักค้าในเครือข่ายย่อยพื้นที่ชายแดนในประเทศไทยที่มีบทบาทรับตัวเหยื่อเมื่อถึงประเทศไทย

E คือ นายจ้าง

TD1 คือ นักค้าในเครือข่ายย่อยประเทศไทยที่มีบทบาทควบคุมเหยื่อให้ทำงาน

TD2 คือ นักค้าในเครือข่ายย่อยประเทศไทยที่มีบทบาทควบคุมเหยื่อให้พำนักในประเทศไทย

OD2 คือ เจ้าหน้าที่รัฐประเทศไทยที่มีบทบาทหน้าที่ในการควบคุมแรงงานต่างชาติที่รับสินบน

จะเห็นได้ว่า เครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทยมีรูปแบบเป็นเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติที่มุ่งหวังผลประโยชน์โดยมิชอบ ในลักษณะเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อที่เข้าประเทศไทยโดยถูกกฎหมาย และเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติของเหยื่อในด้านแรงงานที่เข้าประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย ที่ส่วนใหญ่ประกอบด้วยเครือข่ายย่อยหลายเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันทั้งในประเทศต้นทาง ระหว่างเดินทาง (พื้นที่ชายแดน) และในประเทศปลายทาง แต่ละเครือข่ายย่อยประกอบด้วยนักค้าหลายคน ทำให้มีความยุ่งยากในการตัดทอนลดศักยภาพเครือข่าย ประกอบกับพบว่า ในทุกเครือข่ายมีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้อง ทำให้การแทรกแซงเครือข่ายเพื่อตัดทอนลดศักยภาพเครือข่ายมีความยุ่งยากมากขึ้นไปอีก เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐจะคอยส่งข้อมูลการดำเนินงานให้แก่นักค้าทราบถึงความเคลื่อนไหวและลักษณะการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2558 (Trafficking in

Persons Report) ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ระบุว่าเจ้าหน้าที่รัฐของไทยบางรายมีส่วนเกี่ยวข้องในอาชญากรรมการค้ามนุษย์ และการทุจริตนี้ยังคงเป็นเหตุบ่อนทำลายความพยายามการปราบปรามการค้ามนุษย์ ในบางกรณี เจ้าหน้าที่ที่ทุจริตทั้งสองฝั่งชายแดนรับเงินจากผู้ลักลอบนำแรงงานอพยพเดินทางข้ามชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งได้แก่ มาเลเซีย ลาว พม่าและกัมพูชา โดยแรงงานเหล่านี้บางรายต่อมากลายเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ (จาก <http://thai.bangkok.usembassy.gov/tipthaireport15-t.html> ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2553)

เครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย ประกอบด้วยนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมและนักค้าในเครือข่ายย่อยในประเทศต้นทาง และเครือข่ายย่อยพื้นที่ชายแดนในประเทศต้นทาง เป็นคนในประเทศต้นทางเดียวกันกับเหยื่อ และมีอีกส่วนหนึ่งเป็นสมาชิกเครือข่ายทางสังคมที่ไม่ใกล้ชิดกับเหยื่อ และมีบางส่วนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายทางสังคมที่ใกล้ชิดกับเหยื่อ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในเชิงเครือญาติหรือวัฒนธรรมกับเหยื่อ ในลักษณะที่เป็นสมาชิกเครือข่ายทางสังคมกับเหยื่อ เป็นญาติ เป็นคนในหมู่บ้านหรือเป็นคนประเทศต้นทางเหมือนกับกับเหยื่อ ที่รู้จักและเข้าถึงนายจ้างในไทยได้ และส่วนใหญ่ก็เคยย้ายถิ่นข้ามชาติไปประเทศปลายทางมาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ Massey et al, (1987; 1998) ที่กล่าวว่า เครือข่ายย้ายถิ่น เป็นทุนทางสังคมประเภทหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นสายสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างผู้ที่เคยย้ายถิ่นมาแล้วและผู้ไม่เคยย้ายถิ่นในประเทศต้นทางและปลายเข้าไว้ด้วยกันผ่านสายสัมพันธ์เชิงเครือญาติ เพื่อนฝูง และการอยู่ในชุมชนบ้านเกิดเดียวกัน ที่เป็นกลไกสำคัญในการกระจายความเสี่ยงของครัวเรือนลดต้นทุนในการย้ายถิ่นทั้งต้นทุนทางสังคม ต้นทุนทางเศรษฐกิจ และ/หรือต้นทุนทางอารมณ์หรือสภาพจิตใจที่ผู้ย้ายถิ่นที่ต้องเผชิญ ช่วยลดความเสี่ยงในการย้ายถิ่น

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติก็ตกเป็นเหยื่อ เนื่องจากนักค้าอื่นที่ไม่ใช่ นายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิม โดยเฉพาะในเครือข่ายย่อยพื้นที่ชายแดนในประเทศต้นทางและในเครือข่ายย่อยในประเทศไทย ส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับเหยื่อ ประกอบกับนักค้าในเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติส่วนใหญ่ก็มีความสัมพันธ์ระหว่างกันในเชิงสถานภาพและบทบาท ในลักษณะที่เข้าร่วมดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายจากนักค้าหรือนายจ้างที่เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายย่อยก็เพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับ และมีนักค้าบางส่วนก็มีความสัมพันธ์ระหว่างกันในเชิงแลกเปลี่ยน ในลักษณะเข้าร่วม

ดำเนินงานที่ได้รับว่าจ้างเพื่อแลกกับผลประโยชน์ที่ได้รับ นักค้าส่วนใหญ่จึงเข้าร่วมดำเนินงานเพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นคนประเทศต้นทางเดียวกัน การเป็นคนหมู่บ้านเดียวกัน หรือแม้แต่การเป็นญาติกับเหยื่อ ผลประโยชน์ที่มุ่งหวังหรือคาดหวังว่าจะได้รับ โดยเฉพาะผลประโยชน์ที่มีขอบ จึงเข้ามาแทนที่ความเป็นเครือญาติ คนในหมู่บ้านเดียวกัน หรือคนประเทศเดียวกัน ทำให้ผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติต้องตกเป็นเหยื่อ ส่วนเหยื่อในเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติเข้าประเทศไทยโดยผิดกฎหมายก็มักถูกขายต่อเป็นทอด ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างเหยื่อกับนายหน้าค้ามนุษย์ในถิ่นเดิมหรือนักค้าอื่นที่เป็นสมาชิกเครือข่ายทางสังคมกับเหยื่อ ก็เปลี่ยนแปลงไปตามขั้นตอนการย้ายถิ่นข้ามชาติ ในลักษณะยังมีขั้นตอนในการย้ายถิ่นเพิ่มมากขึ้นเท่าใด ระยะห่างของความสัมพันธ์ระหว่างก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ประกอบกับเป็นการเดินทางตามลำพังระหว่างเหยื่อกับนักค้า ทำให้นักค้าดำเนินการทุกวิธีการเพื่อไม่ให้ตนเองถูกจับกุม แม้จะต้องข่มขู่หรือทำร้ายเหยื่อที่เป็นคนประเทศต้นทางเดียวกันหรือแม้กระทั่งเป็นญาติกัน เพื่อให้เหยื่อปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตนเองกำหนดไว้ในการเดินทางโดยเคร่งครัด ไม่ให้ถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่รัฐ ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและการดำเนินงานเพื่อไม่ให้ถูกเจ้าหน้าที่รัฐจับกุมจะเข้ามาแทนที่และปิดบังความเป็นญาติพี่น้อง ความเป็นคนหมู่บ้านเดียวกัน การเป็นคนประเทศต้นทางเดียวกัน หรือการเป็นมนุษย์เหมือนกันกับเหยื่อ

ดังนั้น การพึ่งพาเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติจึงไม่ทำให้ผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นข้ามชาติลดต้นทุนในการเดินทางและลดความเสี่ยงให้แก่เหยื่อได้เสมอไป หากผู้ที่มีบทบาทช่วยเหลือเหยื่อในกระบวนการย้ายถิ่นข้ามชาติส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับเหยื่อและต่างมุ่งหวังผลประโยชน์ หรือไม่สามารเข้าถึงลักษณะการจัดให้ผู้ย้ายถิ่นทำงานและการจ้างงานของนายจ้างอย่างแท้จริง อนึ่ง ยังทำให้ผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติตกเป็นหนี้สินค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าหัวเพิ่มขึ้นอีกด้วย และถึงแม้ว่าเครือข่ายการย้ายถิ่นข้ามชาติจะเป็นการกระจายความเสี่ยงของครอบครัว แต่ความเสี่ยงได้เกิดขึ้นโดยตรงกับผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติเอง และหากเป็นการเดินทางที่ผิดกฎหมาย มีขั้นตอนเพิ่มมากขึ้นเท่าใด ความสัมพันธ์ระหว่างเหยื่อกับนายหน้าค้ามนุษย์ และนักค้าอื่นที่ส่วนใหญ่นอกจากไม่มีต่อกันโดยตรงแล้ว ยังมีระยะห่างเพิ่มขึ้นตามขั้นตอนการย้ายถิ่นอีกด้วย ทำให้ผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติมีความเสี่ยงที่จะถูกนักค้ากระทำ ควบคุม และแสวงหาประโยชน์เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่า เครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย ประกอบด้วยนายหน้าค้ามนุษย์ที่ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับเหยื่อในเชิงเครือญาติหรือวัฒนธรรม ในลักษณะการเป็นญาติ เป็นเพื่อน คนในหมู่บ้าน หรือคนต่างหมู่บ้านที่เคยพบเห็นกันมาก่อน ซึ่งยากแก่การที่จะระบุได้ชัดว่าผู้ใดเป็นนายหน้าค้ามนุษย์ที่มุ่งหวังผลประโยชน์โดยมิชอบจากเหยื่อ และนักค้าส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกับนักค้าที่เป็นศูนย์กลางในเชิงสถานภาพและบทบาท ในลักษณะเป็นลูกน้องที่ได้รับค่าจ้าง แลกเปลี่ยนกับการทำงานตามที่นักค้าที่เป็นศูนย์กลางมอบหมาย ทำให้ความเชื่อฟังนักค้าที่เป็นศูนย์กลางเพื่อให้ได้รับความไว้วางใจในการมอบหมายงานและได้รับผลประโยชน์ จึงสูง ยากต่อการแทรกแซงของเจ้าหน้าที่รัฐ ประกอบกับ ลักษณะการผูกพันหรือยึดเหนี่ยวระหว่างกันของนักค้ากับเหยื่อ และระหว่างนักค้าเป็นไปในเชิงผลประโยชน์ที่จะได้รับ การขยายเครือข่ายเพื่อหาเหยื่อใหม่หรือสมาชิกนักค้าใหม่ จึงเกิดขึ้นได้ง่าย โดยการเอาผลประโยชน์มาล่อ ทำให้คนทั่วไปสามารถเป็นสมาชิกของเครือข่ายได้ง่ายหากเห็นแก่ผลประโยชน์ที่จะได้รับ

แต่อย่างไรก็ตาม ก่อนที่นายหน้าค้ามนุษย์หรือนักค้าจะมีปฏิสัมพันธ์กับเหยื่อ เข้าพูดคุย ให้ข้อมูลเพื่อชักชวนและหลอกลวงเหยื่อ นักค้าส่วนใหญ่มีการประเมินโอกาสที่เหยื่อจะเชื่อถือ ไว้วางใจ และคล้อยตามว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ก่อนที่จะชักชวนและหลอกลวงเหยื่อ เพื่อป้องกันความผิดพลาดทั้งการจะถูกเปิดเผยตนเองหรือถูกเหยื่อแจ้งให้เจ้าหน้าที่รัฐตรวจสอบหรือจับกุม และก่อนที่จะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อมอบหมายงานหรือร่วมงานหรือเพื่อหาสมาชิกนักค้าใหม่ นักค้าส่วนใหญ่ก็ต้องมีการประเมินความไว้วางใจและความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่รัฐ ดังนั้น การทำลายความน่าเชื่อถือของนักค้าหรือนายหน้าค้ามนุษย์ที่มาในลักษณะต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญ โดยการประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงลักษณะของนักค้าและลักษณะการปฏิสัมพันธ์ให้แก่ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ และ ชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นหากคล้อยตามนักค้าที่แม้จะเป็นญาติหรือคนในหมู่บ้านเดียวกันก็ตาม ในส่วนของนักค้าก็ต้องทำลายความเชื่อมั่นในการที่จะเป็นนักค้าหรือเข้าร่วมเป็นสมาชิกนักค้า โดยการประชาสัมพันธ์หรือแสดงให้ประชาชนทั่วไป นายจ้าง หรือผู้ที่สัมผัสหรือใกล้ชิดกับแรงงานต่างชาติที่มีแนวโน้มสูงในการเข้าเป็นสมาชิกนักค้าในเครือข่าย (และรวมถึงประชาชน

ตามพื้นที่ชายแดน) ได้เห็นถึงอัตราโทษที่หนักที่จะได้รับที่ไม่คุ้มกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ หรือผลที่จะเกิดขึ้นหากถูกจับกุมได้หรือถูกเปิดเผยตนทั้งตนเองและครอบครัว (การถูกยึดทรัพย์สินหากถูกจับกุม) เพื่อแสดงให้เห็นว่าไม่คุ้มค่ากับการเสี่ยงเพื่อแลกกับผลประโยชน์ ประกอบกับถึงแม้จะมีนักค้าจำนวนมาก โดยเฉพาะในเครือข่ายย่อยในประเทศไทย แต่ไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรงการเข้าถึงกันและส่งข้อมูลให้แก่กันต้องผ่านนักค้าที่เป็นศูนย์กลางในแต่ละเครือข่ายย่อย และการดำเนินงานก็รับจากนักค้าที่เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายย่อยเท่านั้น ดังนั้นหากไม่มีนักค้าที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์และประสานงานในแต่ละเครือข่ายย่อยหรือทำให้การประสานงานกันและกันไม่สามารถเกิดขึ้นได้หรือทำให้เกิดความยุ่งยากขึ้น การประสานงานเพื่อดำเนินงานก็จะไม่เกิดขึ้น หรือมีความยุ่งยากมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย ประกอบด้วยเครือข่ายย่อยหลายเครือข่ายที่มีการดำเนินงานในทุกพื้นที่ทั้งในประเทศต้นทาง ระหว่างเดินทาง (พื้นที่ชายแดน) และในประเทศปลายทาง การดำเนินการต่อต้านหรือลดทอนศักยภาพของเครือข่ายจึงต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างประเทศไทย กับประเทศที่เกี่ยวข้องในฐานะที่เป็นต้นทางและปลายทาง เพื่อให้การกำจัดและการลดทอนศักยภาพเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทยมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติในประเทศไทย มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับทุกเครือข่ายย่อยทั้งเจ้าหน้าที่รัฐของประเทศต้นทาง และประเทศไทยที่เป็นประเทศปลายทาง รัฐบาลไทยจึงควรร่วมกับรัฐบาลกับประเทศต้นทาง ในการกำหนดมาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีเหตุสงสัยว่าเข้ามาเกี่ยวข้องให้หนักเช่นเดียวกับโทษที่จะลงแก่นักค้ามนุษย์ข้ามชาติ โดยเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะได้จากเหยื่อและการขยายผลการจับกุมนักค้าบางส่วน

3. จากผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายย่อยในเครือข่ายการค้ามนุษย์ในประเทศไทย มีนักค้ามนุษย์ข้ามชาติที่เป็นศูนย์กลางความสัมพันธ์และประสานงาน

เป็นสมาชิกที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างนักค้าและเครือข่ายย่อยต่าง ๆ จนไปถึงจุดหมายปลายทางได้ เนื่องนักค้าส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์กับนักค้าที่อยู่ต่างเครือข่ายย่อย จึงควรให้ความสำคัญกับการสำรวจข้อมูลและปราบปรามนักค้าที่มีพฤติกรรมเป็นบุคคลที่เป็นศูนย์กลางในแต่ละเครือข่ายย่อย โดยเฉพาะนักค้าที่อยู่ตามพื้นที่ชายแดน และนายจ้างที่ใช้วิธีการลดต้นทุนด้วยวิธีการจ้างแรงงานต่างชาติที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งมีค่าหัวที่ถูกลงและควบคุมได้ง่าย เพื่อตัดการเชื่อมโยง

4. จากผลการวิจัยพบว่า ก่อนที่นายหน้าค้ามนุษย์หรือนักค้าในเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติ จะมีปฏิสัมพันธ์กับเหยื่อ มักมีการประเมินโอกาสที่เหยื่อจะเชื่อถือว่าไว้ใจ และคล้อยตามว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด เพื่อป้องกันความผิดพลาด ส่วนนักค้าก็มีการประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นก่อนตัดสินใจร่วมงานกันเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานของรัฐ จึงควรทำลายความน่าเชื่อถือของนักค้า โดยการประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงลักษณะของนักค้าและลักษณะการปฏิสัมพันธ์ให้แก่ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ และชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นหากคล้อยตามนายหน้าค้ามนุษย์ที่แม้จะเป็นญาติหรือคนในหมู่บ้านเดียวกันก็ตาม ในส่วนของนักค้าก็ต้องทำลายความเชื่อมั่นในการที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติ โดยการประชาสัมพันธ์หรือแสดงให้ประชาชนทั่วไป นายจ้าง หรือผู้ที่สัมผัสหรือใกล้ชิดกับแรงงานต่างชาติที่มีแนวโน้มสูงในการเข้าเป็นสมาชิกเครือข่ายการค้ามนุษย์ข้ามชาติ ได้เห็นถึงอัตราโทษที่หนักที่จะได้รับที่ไม่คุ้มกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ หรือผลที่จะเกิดขึ้นหากถูกจับกุมหรือถูกเปิดเผยตนทั้งตนเองและครอบครัว (การถูกยึดทรัพย์สิน) เพื่อให้เห็นว่าไม่คุ้มค่ากับการเสี่ยงเพื่อแลกกับผลประโยชน์

เอกสารอ้างอิง

การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2558). รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย ประจำปี 2557. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

รายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทย (กลุ่มที่ 3 บัญชีรายชื่อประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายสหรัฐอเมริกา และไม่มีควมพยายามแก้ไขปัญหา). ค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2553, จาก <http://thai.bangkok.usembassy.gov/tipthaireport15-t.html>

Bogdan, R.C.& Biklen, S.K. (2003). **Qualitative Research for Education: An Introduction To Theory and Methods (4th ed.)** Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.

Boissevain, J. and Mitchell, J.C. (1973). **Networking Analysis: Studies in Human Interaction**. The Hague: Mouton Co.

Boissevain, J.(1974).**Friends of Friends: Network, Manipulators and Coalitions**. Oxford: Brasil Blackwell.

Castles, S., & Miller, M. (1993). “**The Age of Migration : International Population Movements In the Modern World**”. Macmillan Press: Hampshire and London.

De Jong, G.F., & Fawcett, J.T. (1981). **Motivations for Migration : An Assessment and a Value- Expectancy Research Model**. In Migration decision Making. G.F. De Jong and Gardner (eds). New York: Pengamon Press.

Denzin, N.K. (1970). **The Research Act Sociology: A Theoretical Introduction to Sociological Methods**.London: The Butterworth Group.

- Massey, S. and et. al. (1987). **Return to Aztlan: The Social Process of International Migration From Western Mexico**. Berkeley and Los Angeles: University of California Press.
- Massey, S. and et. al. (1998). **World in Motion: Understanding International Migration at the End of the Millennium**. Oxford: Clarendon Press.
- Maxwell, J.A. (1992). **Understanding Reliability and Validity in Qualitative Research**. Harvard Educational Review, 62 (3): 279-300.
- _____. (1996). **Qualitative Research Design: An Interactive Approach**. Thousand Oaks, CA: Sage
- McMillan, J.H. & Schumacher, S. (1997). **Research in Education: A Conceptual Introduction(4th ed.)**. New York: Longman.
- McMillan, J. H. & Wergin, J. F. (2002) **Understanding and evaluation education research (2nd ed.)**. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Patton, M.Q. (1990). **Qualitative Evaluation and Research Methods**. 2nded. California: SAGE Publications.
- United Nations (2000). Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime.